

Dlouhá historie jihlavské kroniky

Není žádnou novinkou, že každé město má svou kroniku. Ani Jihlava není výjimkou. Navíc kromě kronik se tu nachází ještě další historické skvosty.

■ Veronika Dawidowicz

Do kroniky města se zapisují nejdůležitější události ze života města a je rozdělena na několik částí: úvodní informace, demografické údaje, kultura, sport, zdravotnictví, hospodářství, bezpečnost ve městě, životní prostředí.

Jsou zde také speciální kapitoly věnované největším událostem, jako bylo například v roce 2019 Setkání hornických měst a obcí v Jihlavě neboli Havíření.

Kroniku píše Jana Petruřová z jihlavského magistrátu. Vzhledem k obrovskému množství informací vybírá za dané oblasti jen ty opravdu nejdůležitější.

„Dle mého názoru by kronika neměla být výčet opsaných statistických údajů a čísel. Zároveň ale není úplně vhodné tam uvádět jakékoliv moje osobní názory na dané události,“ vysvětluje Petruřová.

Co přesně do kroniky zapíše, záleží na ní. Informace průběžně shromažďuje, na začátku roku ještě čeká na vydání výročních zpráv, ze kterých také čerpá, a následně pak informace sumarizuje dle jednotlivých kapitol.

Petruřová píše kroniku od roku 2002. Před ní tuto pozici zastávala například spisovatelka Ludmila Klukanová nebo současná ředitelka Státního okresního archivu Renata Pisková.

Pro psaní kroniky dle slov současné kronikářky není potřeba žádná speciální kvalifikace, ale určitě je velkou výhodou, že Petruřová má vystudovanou lingvistiku, což, jak sama říká, je pro práci s psaným jazykem výhoda, především kvůli gramatice a stylistice.

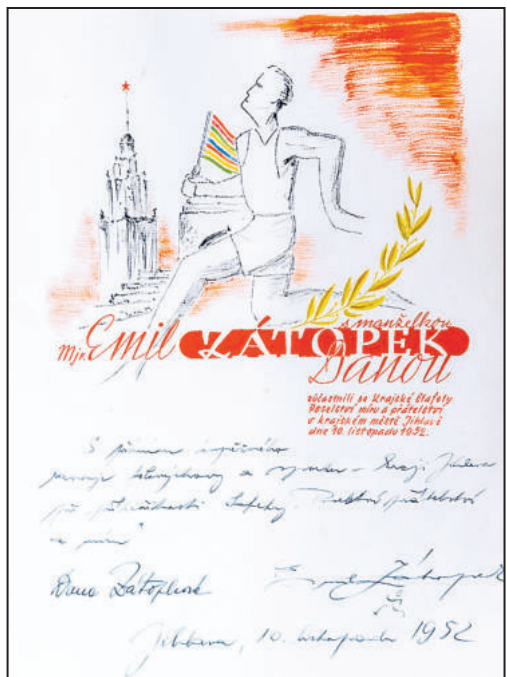
Kronikářství má podle Petruřové v Jihlavě velmi dlouhou tradici a je spojeno s výrazným rozvojem hospodářství v 16. a následně i 17. století, kdy došlo i k rozvoji kultury, školství a právě kronikářství.

Kromě kroniky píše Petruřová také Pamětní knihu.

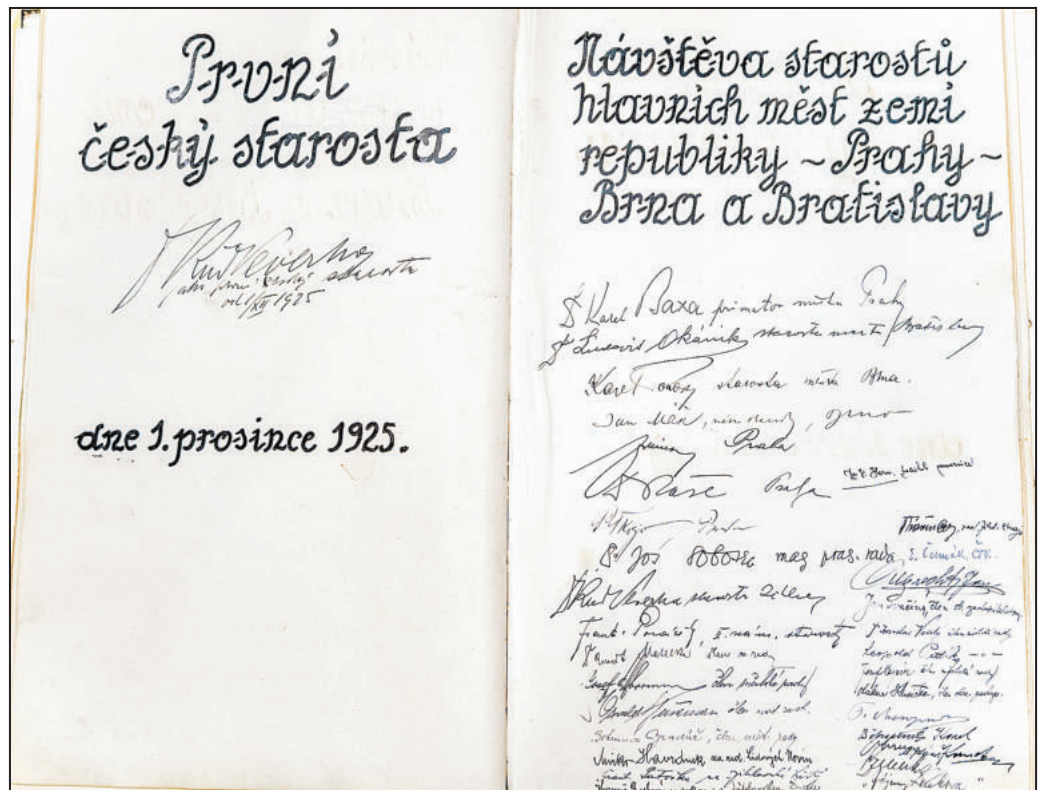
Kronika královského města

Na začátku 17. století začal v Jihlavě jako německý městský písař působit Martin Leupold von Löwenthal, který se zde i narodil. Jeho rodina patřila mezi velmi vážené patricijské rodiny a její členové zastávali i důležité funkce ve fungování města.

Právě Leupold von Löwenthal sepsal *Chronik der königlichen Stadt Iglau - Kroniku královského města*

ROK 1952 a zápis fenomenálních sportovců Dany a Emila Zátopkových.

U PŘÍLEŽITOSTI zvolení prvního českého starosty se v pamětní knize objevily podpisy starostů a jejich náměstků hlavních měst republiky – Prahy, Brna a Bratislavy. Nechybí tu ani podpis Jana Máši, náměstka brněnského starosty, který v roce 1892 založil Jihlavské listy.

Jihlava, ve které zpětně popisuje i události, které se staly před jeho příchodem do města.

„Ne nepodstatnou část věnuje i své rodině, což je pochopitelné, vzhledem k tomu, že jeho otec byl i městským rychtářem,“ říká současná jihlavská kronikářka o knize, která je psaná v němčině.

V roce 1861 Kroniku vydal Christian d'Elvert a je dostupná i on-line.

Nejzajímavější události z této kroniky jsou pak zmíněny v česky psané publikaci od Františka Hoffmana *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy*. Zde se mohou čtenáři dozvědět například to, že i lidi v 16. a 17. století sužovaly přírodní pohromy jako zemětřesení, hromobití, meteory nebo útoky kobylek.

V této knize nechybí ani texty, které bychom dnes nazvali jako bulvární. Například zápis z roku 1579, kdy unesl převor od sv. Kříže sestru Františka Schmilauera, nese nadpis: Mnich unáší vdanou ženu.

Petruřová také zmiňuje fakt, že po událostech na Bílé hoře v roce 1620 skončil kronikář Leupold jako nekatolík málem na popravišti, byl vězněn a na následky dlouhého strádání ve vězení roku 1624 zemřel.

Pamětní kniha

Ani jedna z výše uvedených knih neobsahuje jakékoliv ilustrace. Ty se nachází pouze v *Pamětní knize*.

Do té se zapisují důležité události spojené s návštěvami významných osobností ve městě.

„Velmi zajímavá je *Pamětní kniha* psaná od roku 1861 do 60. let 20. století, a to především proto, že tam jsou dost zásadní milníky v historii nejen města, ale i naší republiky,“ popisuje Petruřová. Kniha začíná kresbou, kde je zdůrazněn císař František Josef I. a o pár stránek dál můžete nalézt podpis prvního českého starosty Rudolfa Veverky z 1. prosince 1925. V dalších kapitolách se kniha věnuje době okupace, kdy se Jihlava vrací do německých rukou a zápisy i ilustrace, kterým vévodí vlajky a hvězdy, tomu odpovídají.

Nejpreciznější částí, co se týče obrázků, je část označená jako doba nesvobody mezi léty 1939–1945.

„Nechybí ani upoutávky na hlavní události, jako byly městské slavnosti, kdy městem procházel Havířský průvod, což byla od počátku německá slavnost, proto jí je v *Pamětní knize* věnován velký prostor i

POZVÁNKA na městské slavnosti z roku 1939.

během válečných let,“ popisuje Petruřová zápisky, mezi kterými se nachází i událost ze dne 10. listopadu 1952, kdy do Jihlavy přijel Emil Zátopek s manželkou Danou.

Do *Pamětní knihy* se významně návštěvy zapisují i v současnosti a opět je doplněna barevnými ilustracemi, takže se dá říct, že v tradici se pokračuje.

Jana Petruřová také řekla, že se Jihlava může pyšnit významnou kronikou Zbraslavskou. Ta sice s Jihlavou vůbec nesouvisí, ale je zde uložena v archivu.

„Rukopis vznikl v sedleckém klášteře v poslední čtvrtině 14. století. Jelikož Jihlava v době husitských válek nesdělila myšlenky revoluce, byl uložen i s ostatními cennostmi zde, kde ležel zapomenutý až do druhé poloviny 18. století, kdy jej objevil historik Petr Cerný,“ vysvětlila kronikářka.

Další kulturní archivní památkou je i Gelnhausenuv kodex, který odráží význam Jihlavy v době středověku v oblasti právní a psal ho významný notář Jan z Gelnhausenu. Oba rukopisy jsou doplněny nádhernými ilustracemi.